

SPADESTIK: Skal vi i Danmark virkelig opgive at måle og belønne kvalitet?

Bragt i Jyllands-Posten, 12. maj 2017

Af Lykke Friis, prorektor for uddannelse

Pølsemaskine, uddannelsesfabrik og en gammel østtysk Trabant. Sådan har man fra politisk hold betegnet kvaliteten af de videregående uddannelser. Særligt taxametersystemet har stået for skud. Altså systemet, som giver universiteterne penge efter, hvor mange studerende der består eksamen. For to år siden sendte regeringen systemet på værksted. I regeringsgrundlaget lød opgaven: Lav et nyt system, som i højere grad understøtter kvalitet. Beløn skoler og universiteter for at lave gode uddannelser.

Da regeringen i sidste uge præsenterede sit udspil til en bevillingsreform, måtte man imidlertid spejde langt efter et nyt fokus på uddannelseskvalitet. Ganske vist trækker det i positiv retning, at universiteterne med en større basisbevilling nu får mere stabilitet i budgettet. Men det ændrer ikke ved, at det er svært at se, hvordan reformen præcist fremmer kvaliteten. Ja, med uddannelsesminister Søren Pinds eget udtryk - det »svæver« lidt! Det nye i udspillet er derfor, at tidligere reformer, der lægger vægt på, hvor hurtigt de studerende bliver færdige og kommer i arbejde, nu bliver en del af bevillingssystemet. Det gælder fremdriftsreformen, som afkorter vejen til kandidatbeviset. Og den såkaldte dimensionering, hvor antallet af studiepladser tilpasses efter arbejdsløshed.

De årlige "grønthøsterbesparelser" - eller omprioriteringsbidraget - hvor regeringen årligt skærer 2 pct. af uddannelsesmidlerne, ændres der heller ikke på. I praksis betyder det, at universiteterne skal løfte kvaliteten for færre penge. Der skæres fortsat 2 pct., og bliver de studerende ikke færdige til tiden og får job med det samme, mister universiteterne penge.

Med det nye system har flere allerede udtrykt frygt for, at universiteterne nu bliver for forsigtige, fordi universiteterne får belønning for gamle beskæftigelsestal i stedet for at se efter nye tendenser i samfundet. Størrelsen af bevillingen til at undervise studerende i 2019 afhænger således af, om studerende, der blev færdige i 2015, kom hurtigt i job. Det svarer til at ud ad bagruden, mens man kører fremad. En noget bagudskuende kørestil, der passer dårligt til regeringens netop nedsatte disruptionråd. Udgangspunktet for det råd er jo netop, at de fleste af fremtidens job endnu er ukendte. Som en logisk konsekvens bør også uddannelsesinstitutioner stadig kunne skifte fokus og begive sig ud til verdensrummets tomme felter.

Når Folketingets partier for alvor tager fat på forhandlingerne, er der derfor plads til forbedring. Er det muligt at finde nyere beskæftigelsestal, og skal

beskæftigelse både indgå i bevillingssystemet og i dimensioneringen? Bør grønthøsteren køres i garagen og erstattes af en satsning på f. eks. feedback og nye former for læring? Og hvad med kvaliteten? Skal vi i Danmark virkelig opgive at måle og belønne kvalitet? Der har ellers været mange forslag: grad af internationalisering af uddannelser, studieintensitet osv.

Rektor ved Aarhus Universitet Brian Bech Nielsen har for nylig efterlyst en mekanisme, der afspejler »forskningens betydning for uddannelsernes kvalitet«. Det kunne opgøres i, hvor meget underviserne publicerer i anerkendte tidsskrifter. Eller hvor mange studerende der er i forhold til forskere. Naturligvis er det stadig forsimplet af noget meget mere kompliceret og uhåndgribeligt, som et godt miljø for læring er. Men alternativet er, at Trabanten aldrig bliver den "Tesla", som vel egentlig var formålet med reformen.